

GAZETA DATCANILOR

• REVISTA ILUSTRATA PENTRU TOTI •

GAZETA DATCANILOR

Ese la 5 și 20 a fie-cărei luni.

Abonamentul: 10 lei pe an, pentru Transilvania 5 florini, pentru străinătate 12 lei.

A se adresa tot ce privește Redacția și Administrația Directorului-fondator și proprietar al „Gazetei Sătenului“ C. C. Datculescu, R.-Sarat.

VORBELE FRUMOSE

Nimic mai urît în lumea asta de cât vorbele frumoase. Vorbele frumoase au ajuns — cu drept cuvânt — atât de suspecte, în cât mă mir, cum un om cum se cade mai cutéză a scóte o vorbă frumoasă din gură. Ce e drept: nu mulți ómeni cum se cade mai rostesc în ziua de ađi cuvinte frumoase, aceste sunt acum cam de domeniul mișeilor.

Sunt, nu-i vorbă, și vorbe frumoase tolerabile, dar numai acele ce vin din inimă și merg la inimă. Când e vorba să linișești pe cine va cu vorba, când nu mai folosesc faptele, atunci ar fi păcat să nu-ți pui tot capitalul oratoric la dispoziția lui, și de multe ori o vorbă frumoasă la locul ei valoréză mai mult de cât tot aurul din lume; ea schimbă de o dată sórta rea a unui om întocmai ca o plóia venită la timp, intristarea agricultorilor în bucuria. Pe când vorba urită pustiesc inima unui nenorocit întocmai ca un uragan sêlbatic pădurile falnice și câmpiile mănóse.

Nu suntem prin urmare nici de cum în contra vorbelor frumoase, întocmai precum nu suntem nici cu totul în contra vorbelor urite. Nu condamnăm nici vorbele în general de dragul faptelor fie aceste cât de prețioase. Nu ne ținem de tagma acelora cari cred cuvintele cu totul fără preț și se par a fi numai adoratori de fapte, căci atunci n'am avea nevoie de darul graiului, ci am putea prea bine să esistăm ca surdo-muți. Este chiar de multe ori lucru anevoios a decide, dacă într'un cas óre-care a ajutat vorba sau fapta și se șeie că de multe ori a fost condamnat cine-va numai pentru pronunțarea unui cuvânt.

D'aici se póte vedea ce valóre mare au vorbele în general și cu deosebire vorbele frumoase în special. Dintre vorbele frumoase, cari ne plac și nouă, vom scóte unele din bogatul dicționar român.

Când cine-va spune că sunt beat, mă pune în poziție să-i probez trezia mea prin aplicarea unei perechi de palme vrednice o liră turcésă. Dar cestiunea se schimbă cu totul, când 'mi spune că sunt bine dispus, sau chiar vesel, atunci aș fi în stare să-i trag o sărutare, iar nu palme.

Cu totul prost e cine-va, când se supără, dacă 'i spui, că s'a uitat în fundul paharului, sau că trage la măsea. Când cineva se uită în fundul paharului, dovedesc că are ochi buni și o măsea, la care se trage, trebuie se fiă fórté sănétósă și ce e mai plăcut în lume de cât nișce măsele fără dureri?

Un hoț ar putea fi mândru dacă i ai numi hoția cu un termen, sau o parafrază genială spre exemplu, dacă i ai spune, că ia sub scutul său o parte din averea altuia rêu supraveghiată sau mai bine că se luptă pentru egala îndreptățire și poziție socială a indiviđilor.

Multă plăcere ar trebui să producă în inima unui condamnat la pușcărie, când i ai spune, că n'ai altă intențiune, de cât al scuti pe viitor de valurile și ispitele acestei lumii ticălóse; iar pe cel condamnat la spânzurătoare trebuie să-l flateze, când 'i se spune, că în puține momente are să plutéscă cu mândria peste nivelul ómenilor de rând, dovedind încă o dată prin oscilațiunile sale mărețe esacititatea legii de gravitațiune.

Dar valórea vorbelor frumoase spuse la locul lor se póte ilustra încă și mai bine prin unele vorbe necioplite venite ca de poruncelă tocmai într'un moment în care mai bine ți-ar fi părut dacă te întâlneai cu un lup sêlbatic la aparență dar filantrop în fond.

Te ai înbrăcat ađi cu un rând de haine nouă. Nici n'ai pus piciorul bine în stradă și te întâlnești cu unul, care n'are să-ți spună altceva mai bun, de cât că costumul te prinde grozav de rêu. Un rând de haine nu e tocmai un lucru mare în lumea asta, privind în fond, dar pentru că ele sunt făcute pentru ochii lumii, cășcigă prin asta o însemnătate

eu totul vrednică de luat în considerație. Prin haine vrei să plăci, nu numai atât, vrei să intri în rîndul omenilor de considerație. Ei bine, cum, ^{și}țiar veni cînd 'țiar spune mai mulți, că costumul te prinde cât se pôte de rău? Nu-ți vine de multe ori să stai acasă și să nu mai ieși între omeni? și pentru că hainele costă bani, nu ți se paré că ai aruncat acei bani în vînt?

Deci: lăsînd gluma la o parte țicem: cine critică într'un mod grosolan hainele altuia probéză că este cel puțin rău crescut, puzînd la îndoială gustul estetic al bietului om, și a doua este cel mai neghiob mod ași aréta prin o ast-fel de critică rêuțaciósă gustul sêu propriu.

Fe-care om criticat astfel are dreptul sê se supere, — cine nu se supără o face asta nu din cauza, că n'ar avea dreptul, dar pentru că se simte mai presus de criticător — sau că cel criticat în vanitatea lui pune mult preț pe esteriorul sêu și atunci 'iai atins córda cea mai simțitoare, ai comis o nedreptate, un furt, pentru că 'iai răpit pôte unica iluziune ce 'l făcea fericit, sau că cel criticat pune atât de puțin preț pe esterior în cât vorbele tale seci trebuie sê-l indigneze numai fiind că e condamnat a pierde câte-va momente prețioase în societatea unui guguman ce pretinde a fi tare iscusit.

Acest soi de omeni sunt însă bine crescuți în comparație cu altă speciă bine voitóre, care de sănătatea lor sê par a se interesa mai puțin de cât de a altora. Cele mai păcătóse guri din lumea acésta sunt acelea cari te fac bolnav din sănétos, sau cel puțin mai bolnav decum ești.

Pentru numele lui Dumnețeu, voi doctori nepoftiți și neplătiți! nu mai faceți diagnósa acelora cu cari vê întâlniți fără a le recomanda și remediul. Dacă cineva e sănétos și tu 'i spui că arată forțe rău, dovedești că ești cel puțin rêuțaciós; iar dacă un reconvalescent a eșit puțin la aer pentru a'și nveseli inima de razele sórelui și de balsamul recoritor al aerului și tu vii să te uimești prin cuvinte sperioase și gesturi fioróse de aparența lui desperată, cređi că ai comis o faptă eroică?

Putarea ta nu e departe de fapta unui ucigaș, pentru că bietului om pôte sê-i vină mórtea din lovitura ta mortală.

De multe ori un nevoias, care abia se mai ține pe picioare te face bolnav, cu alte cuvinte: te compătímește tocmai cel mai vrednic de compătímire și asta trebuie sê indigneze pe cel mai nepăsător caracter. Ast fel de vorbe, cari nu fac nici două parale, costă forțe mult pe aceia, cari sunt condamnați a le asculta. Lăsați fața omenilor în pace!

Dar mult mai periculoase de cât aceste vorbe urâte sunt vorbele frumóse, cari la a-

parență sunt îndreptate către inimă, în fond însă țintesc numai spre pungă. Mulți omeni în lumea asta trăesc numai cu minciuna, nu fac absolut nimic alt ceva de cât vorbesc la inimă și în schimb le cade aurul în pungă. De advocați nici nu vorbim, pe aceștia 'i cunoște totă lumea. Acești indiviđi sunt un rău necesar și dacă li se mai trece minciuna, cauza e că ne sunt inpuși de lege ca un imposit indirect, dar ruinător îndată ce un nenorocit într'o causă óre-care a pus o dată piciorul în cancelaria lor. S'ar putea scrie pe ușa fiecărui avocat fără excepțiune: Lasciați ogni speranza voi che intrati.

Cea mai perfidă causă, cel mai mișelesc atentat în contra averei cuiva priimește o aureolă divină prin gura unui avocat celebru. Ei pare că ar fi făcuți sê sancționeze ori ce faptă rea în contra societăței. Un ucigaș nici nu viséză în momentul, cînd înfige pumnalul sêu în inima unui străin inocent, că are săși audă atâtea laude înaintea judecătorilor. Un criminal achitat numai în urma strălucitei apărări rostite de un complice inatacabil, numit avocat, iese din sala tribunalului cu inima împăcată și cu mânilor lui sângeróse stropite cu apă sântă, unicul scrupul, ce ia mai rămas în inimă, este: că a fost pôte prea indulgent față de victimele lui.

Dar avocatul comite o crimă și mai mare de cât însuși clientul sêu. Pentru a spála pe acesta trebuie să pângărească memoria victimei, se facă mișel tocmai pe acela, care a cădat victima unui atentat mișelesc.

Acești sycofanți, — gură de miere, — sunt una din cele mai principale cause ale sêrăcírui popórelor și ale înmulțirii crimelor și lucrul cel mai trist e: că trebuie sê-i iubești și să-i cinstești de frică!

Sunt însă omeni mai periculoși și de cât advocații, pentru că la aceștia nu este tocmai absolută necesitate de a se duce cine-va. În cazul cel mai rău e mai bine a se împăca cu adversarul, sacrificînd o parte bună din dreptul sêu, de cât a umbla sê'ți dobîndești prin advocați întregul drept.

Sunt omeni, cari cu o rară abilitate și consecință te înșală cu vorba decenii întregi pînă te stórce de bani și de cinste și apoi se demască prea târziu pentru tine și destul de timpuriu pentru el. Tu în timpul amicitiei ești prea fericit că ai putut pune mîna pe un camarad atât de plăcut și trebuie sê recunoști chiar și după ce te a înșelat, că om cu vorbe mai frumóse și cu purtare mai corectă în totă viața ta n'ai întâlnit.

Omenii, cari sunt continuu cu gura plină de vorbe frumóse, sunt fără excepțiune înșelători, nu numai acei, cari au un gînd rău ascuns, dar și lingușitorii de rînd pe ca 'i veđi tot cu sărut mânilor în gură și cu peleria în mîna, față de persónele mari în va-

nitate, mici la inimă și grose la pungă. *Ba-nul cînste și mărire cere!* și slavă Domnului că cei mici prin alții și mai mici devin mari și trăesc amînduoi lumea albă pe socotela celor ce nu știu pe ce parte să se mai întorcă sêra de oboselă.

Dacă vrei să trăești bine și se porți și decorațiuni orbitore pe pieptul tîu, de ai face tot rîu în viața ta, aruncăte în genunchi înaintea unui tiran, sau despot și ȓi-i: iată un stăpân milostiv, iată protectorul celor prigonîți, iată părintele tutulor orfanilor, iată mâna spartă pentru alții și închisă pentru sine, iată Mesia poporului, iată stăpânul, care în realitate este sluga tutulor, Dumne-ȓeu sê-i lungescă viața ca a lui Metusalem. Amin!

Acum mi se deschid ochii și mie, celui ce nu privia de cît în fondul lucrurilor și esteriorul, care astăȓi e totul, mia rîmas secret pînă acum.

Dumne-ȓeu se'ți facă parte numai de dîbînda vorbelor frumoșe, armă nebiruită pentru cei slabi și sciîntă pentru capetele cele seci; scut infractibil pentru spinările cele flexibile și ultima instanța milostivă pentru cei absolut sêraci de fapte bune.

Amin, amin! — —

Pentru cine sunt valabile vorbele frumoșe?

Vorbele frumoșe se trec înaintea acelora, cari le iau drept fapte și înaintea acelora, cari iubesc aplausele pentru faptele lor rele.

Ce îngâmfare trebuie să simtă monstrul, care numai rîu face în viața lui și cu tôte acestea are vecinic în jurul sêu legiune de pretoriani ce 'i cîntă Aleluia și 'i strigă ura! sau credeți că nu e frumoșă viața aceluia, care nu face de cît rîu și lumea nu-l vorbeșce de cît de bine? s'a mai vîȓut om în lume, care săși mărturisescă fapta rea, sau cel puțin să nu caute a și o justifica.

Urîte mai sunt vorbele frumoșe!

Uriciunea lor cu atâta e mai funestă cu cît ele se cred mai mult celui ce vrea să te înșale de cît celui ce vrea să-ți folosescă și cu totul fără preț sunt în gura celui ce vrea săși probeze inocența; și ore pentru ce? pentru că vorbele frumoșe din gura celui viclean vin tot d'auna la timp, pe cînd din gura celui binevoitor, sau inocent, vin de regulă prea tîrziu.

Mai este încă un secret, care esplică totul: acel ce face bine, se exprimă de regulă rîu, iar acel ce gîndeșce și face numai rîu este tot d'auna un *»gură de aur.«*

Cu cît cineva dispune de mai puține fapte bune, cu atâta e mai bun de gură și *cu nimic nu poți înlocui mai nemerit sêrăcia faptelor de cît cu bogăția vorbelor.*

De aceea e bine să cercetezi cît se pôte de adînc inima, și mai vîrtos trecutul unui mare orator înainte de a i da creȓemînt.

Nu-i vorbă: o mare faptă bună te mișcă pînă la cel din urma nerv, dar prin cîte decepțiuni de vorbe frumoșe nu trebuie să trecem, pentru a ajunge la gustarea unei fapte bune!

Ȑmenii se mulțumesc partea cea mai mare cu satisfacerea ochilor și a urechilor, inima se învîrtesece și ea sărmana ca a cincea rotă la car.

Cele mai multe amicitii din lumea asta modestă se susțin partea cea mai mare prin vorbe frumoșe și cea mai veche și mai solidă amicitie se strică pentru vecie prin o singură vorbă urită, mai ales dacă e adevărată.

Vorbele frumoșe se par a fi unicul timbru de asemănare cu Dumne-ȓeu, ce sa dat omului, căci omul cu vorbă frumoșă e apoteosat de tîtă lumea, de ar fi cît de al dracului în fond.

De teai crede cît de desperat, cînd un altul vine de 'ți spune ca 'ți este rezervat un mare și frumos viitor, de orece ai nisce talente pătrunȓetore, te simți îndată mai presus de ori ce alt muritor și de n'ai fi mâncat măcar de trei ȓile; te satură cu vorba frumoșă!

În contra vorbelor frumoșe nu este nici o ureche destul de timpită, nici o inimă destul de împietrită, nici un spirit destul de ager pentru a le cun_șce numai de cît unde țintese.

De cîte mii de ori nu i sa mințit Romînului, că este cel mai nobil și mai talentat popor de pe fața pămîntului și că-i este rezervat un viitor de aur și cu tôte acestea, sau mai bine ȓis: tocmai de aceea de secolii numai mămăligă cu vorbe frumoșe mănăncă, pe cînd dacă i sar fi spus adevêrul crud în fie care ȓi fără frică de ură, astăȓi poporul romîn ar fi fôrte apr_șpe de promisul viitor de aur.

Nu e lucru gret a cun_șce numai de cît adevêrata valoare și intențiune a vorbelor frumoșe, nu e lucru imposibil a demasca pe un lingușitor care vrea să împărțim masa cu el, nu trebuie, de cît să lepêdam de la noi ori ce slăbiciune deșositoare, cu deosebire vanitatea, acêstă mărime micșorătoare, și numai de cît vom începe a aȓi cu alte urechi.

Dar pîn a ne succede acest lucru, care ori și cum cere orecare răbdare și luptă în contra n_ștră înșine, veniți să ne închinăm bărbatului, al cārui caracter cîstit și totȓeuna egal; permite a spune astăȓi încă adevêrul fără să se gîndescă măcar la mânia celor de sus, iar celor mari le strig:

pînă cînd veți mai împărți pânea cu minci_șii și veți ține în umbră caracterele frumoșe și independente?

Un neastîmpărat.

?

Numai combaterea și vindecarea uneia sau alteia din bólele individului, să fie menirea Medicului? Cei cari au viețuit de aprópe în tovărășia intimă a marelui cetățian C. A. Rosetti, ne au spus că acest neuitat om lăcrima cugetând la mizeria muncitorului sătén și adresându-se medicilor le spunea: de ce nu vă înțelegeți pe deplin menirea vóstră?

Noi nu am avut fericirea să respirăm în d'aprópe admosfera blajină, profundă și omenescă din jurul acestui bărbat. Dar cei cari au viețuit lângă sânul mărețelor sale sfaturi, de ce nu 'l au înțeles? și dacă 'l au înțeles de ce nu 'l au înțeles cu mintea și cu inima întrégă? Un număr însemnat de medici au un mare capital de cunoșcinți, de ce lipsesc de la datoria lor însă? Pricinele sunt nenumărate.

Și ce e mai trist, este că medicii, eșiți din mijlocul populației rurale, fii de săteni, cari dar cunosc cu desăvârșire pászurile și nevoile acestei pături muncitóre, nici dênșii nu au bărbăția să facă un studiu mai desăvârșit asupra stărei țáranului și să arate leacurile de îndreptare.

Intâmplarea îmi puse în mână lucrarea inaugurală a d-lui Dr. Manicea. D-sa ne spune în prefață că ar fi fost martor durerei neuitatului C. A. Rosetti, dar....

„Eșit din mijlocul poporațiunii rurale, în care m'am născut și am crescut, tot d'auna n'am încetat a îndrepta spre dânsa gândirele mele. Sufărințele sale, pászurile, nevoile și nefericirea iei, m'au pus pe gânduri, și, dominat de *acéstă grijă*, doriám să fac un studiu complet....” (Dr. G. V. Manicea, teza inaugurală).

Și acest distins tînăr și-a *uitat grija și datoria* pentru cuvântul (?) că acest studiu făcut „ori cât de exact, ori cât de complet ar fi, n'ar rămânea, pentru mult timp de cât studiu.... fără a ameliora, întru nimic, starea actuală

de lucruri, împrejurările de față în care se află poporațiunea rurală.“

Cât pesimism! Dacă considerațiunea care l'a determinat a-și călca peste datorie, e destul de puternică, las la prețeluirea conștiinței sale; — a primit creșcerea în sînul plin de vlagă al păturei muncitóre sătenești și nu credem că a putut fi înrăurit de mijlocul nesănétos al tîrgurilor.

Cuvântul și condeiful au fost tot-d'auna cele două pîrghii cari au adus tóte evoluțiile sociale de până acum și nu se dá nimănui voe să se îndoiască de propășirea societăței; cu atât mai mult d-sale, care se vede, 'și dá bine sémă de factorii propășirii. A socotit că cu o scriere conștiințioasă nu o să aducă nici un tolos. De ce astă îndoială? sau... e așa de stângaciu lucru să ne întâișăm ca o notă originală în mijlocul acestui concert de banalități, ne nimicuri.... Dar cu ce a putut schimba starea lucrurilor prin teza d-sale? În loc să între într'un studiu cu bărbăție, să disece adânc starea păturei muncitóre, d-sa s'a mulțămit cu....

„Cestiunea cestiunelor: descreșterea poporațiunii și peirea neamului Românesc (?) de la Carpați, trebuie să ocupe tóte spirítele.“

Și asta din pricină, zice d-sa, ca Statul (?) să nu slăbescă!

Dar ce D șteu concret e acest Stat în cât să-i plângem tocmai d'ilele sale?

Mórtea morală și ticăloșia vieței în care e adâncită pătura muncitóre, aceste stări, trebuie să ne îngrijescă și să ne determine a le lámuri. Cum, v'e témă de împușinarea brațelor, uneltelor vii? Dar dânsule sunt sătule de o așa viață; sunt mai mulțumite în brațele morței de cât ași mai purta umbrele lor de vieți.

Partea lor nu e numai mizeria ci și nesocotința. Când *acéstă nesocotința* le ar veni din partea neștiutorilor, nu ne mișcă: când însă ia vine din partea celor socotiți ca luminați, durerea ne coprinde.

„Țáranul nesocotește hrana în fo-

losul băturii.... In general țaranul e galantom la bătură și trândăvie....

Țaranul bea ultimul gologan sub pretext de ași stimula corpul și ași uita de sărăcie [pretext!..] „(Dr. Grigorescu, raport general pe 1881, jud. Ilfov).“

Și dacă e biat și trândav țaranul, d-l medic socotește că totă pricina vine de acolo că nu are instrucție. Și asta e părerea unui medic!

D-l Medic pentru a nu supăra pe cine-va, uită și pricinele pentru care săténul muncitor bea și 'l mai socotește și trândav. După spusa d-sale trebuie să credem că s'au boerit și sătenii. Mare minune. Dar cine or fi muncind ogórele?

„El (postul) face mult rău bunei(?) „sănătăți a muncitorilor de la câmp, „căci le disproporționează forța în fața muncii.“

„..... Acéstă stare (slăbiciunea) are consecințele următoare:“

„I că activitatea și producțiunea săténului este fórte mică.“

Acum vă înțelegem pe deplin.

Starea de mizerie, beția și trândăvia săténului, ne supără în felul că producția sa e fórte mică, nu ne scutește de mai multe brațe, nu muncește în destul în folosul.... folosului!

Atari pagine triste, e fericit lucru că sunt nimicite prin sinceritatea și bărbăția altora. D-l Dr. V. Michael e printre fruntașii acestora. Cinste lor!

„Pentru ce naturalistul ar remânea strein de chestiele relative la organizarea societăților omenești, adică de chestiele politice, când studiile sale chiar 'i dă puțința de a le deslega mai bine de cât un altul? Nu-i tocmai departe vremea, când lumea științifică se va pătrunde că a fi naturalist, nu însemnă a nu fi cetățen și în care vreme ori-ce cetățian va socoti drept o datorie să aducă luminele sale în studiul uneia dintre cele mai mari probleme ce a putut să ațintescă mai mult mintea omenească, în studiul care a luat numele de chestiune socială „[Le transformisme, de Lanessan, profesor la

facultatea de medicină din Paris).

Mână în mână cu lumina și sinceritatea să pășescă în studiul profund al stărei muncitorilor sătenești. Și dênșii au îmbrăcat însușirele omenești, nu trebuie rupte aceste veșminte.

I. St. Furtună.

Noțiuni asupra falsificațiunilor făinei de grâu.

Sub numirea de făină, înțelegem produsul grăunțelor curățate și măcinate, de diferite cereale, legume și chiar sēmēntă de In.

Făina cea mai comună în țara noastră este cea de grâu și de porumb (mălaiu). Făina de grâu va alcătui subiectul studiului nostru.

Făina produsă prin măcinarea grăunțelor de grâu, este supusă, în cursul operațiunii de transformare la două acțiuni: una chimică și cea l'altă mecanică:

Acțiunea mecanică se manifestă prin sfărămarea grăunțelor de grâu prin ajutorul pietrelor de móră, al cărui rezultat este făina, care trecând prin anumite site de care e prevădută o móră, constituie diferitele calități de făină.

Acțiunea chimică provenită din căldura ce produce pietrele de móră prin frecare, face ca grăunțele pe de o parte la sfărămare să piardă din apa ce o conține, iar pe de altă parte, în același timp, acéstă apă încă în stare de vaporii să lucrede asupra scrobelei din făină transformând'o în dextrină și gliosă. Ast fel că o făină se deosebește mult în compozițiunea sa chimică de grăunțele care a produs'o, totu-și ia păstrédă o mare parte din caracterele și proprietățile acestor grăunțe.

Făina de calitate bună este albă, ușor gălbue, fără puncte roșetice, cenușii sau negre. Ea are un miros propriu bine cunoscut și un gust fad, este môle la pipăit, se lipește lesne de degete și forméda o pastă omogenă și elastică dacă se amestecă cu puțină apă.

Făinele de a doua, de a treia și de a patra calitate sunt de un alb mai puțin curat, conține mai multă apă și tărîțe de grâu, și lasă a se vedea la lupă și chiar cu ochiul liber, părți de tărîțe sau de cója a grăunțelor de care grăul nu s'a putut scăpa prin măcinare.

Umiditatea este fórte vătămătoare făinei și o póte strica într'atita că nu mai póte sluji pentru facerea pâinei

Făinele stricate sunt de ordinar de o culoare albă închisă cam roșetică, ele au un miros mucegăit, câte o dată chiar un miros infect, gust acru, amar și displicut care pro-

duce în gât o senzațiune de acrimie mai mult sau mai puțin pronunțată. Umedeala înlesnește formațiunea de sporule de diferite ciuperci cari, mai târziu, se înmulțesc cu imbelșugare în pâine, și introducerea lor pe calea digestivă poate determina accidente grave.

Faina normală coprinde: gluten, amidon (scrobela), dextrină, glicosă, săruri, apă igrometrică și țărițe.

Pentru ea să cunoșcem calitatea unei făini, trebuie să determinăm cantitatea de gluten ce o conține.

Sub numirea de gluten înțelegem substanțele azotate (albumină și fibrină vegetală) conținute în făină. Acesta este partea cea mai importantă care dă făinei calitățile sale eminamente nutritive și o face proprie la panificațiune. Fără gluten nu poate să se facă o pastă bună nici o pâine ușoară și poroasă.

Scrobela (amidonul) constituie mai mult de jumătate și câte o dată aproape a treia parte din greutatea făinei. Proporțiunea dextrinei sau modificațiunea solubilă a scrobelei variază. Glicosa se află în făină tot asemenea în proporțiuni foarte diferite, și contribuie la fermentația ce suferă o pastă de făină sub influența aluatului. Săruri cari rămân în cenușe prin calcinațiunea făinei nu se ridică mai sus de 2°/_o.

Făinele de grâu sunt obiectul celor mai numeroase fraude, fie că se amestecă cu produse similare de o valoare mai mică, fie că se caută a masca inferioritatea calității prin adăogire de substanțe adesea vătămătoare sănătății.

Substanțele care se adăogă în mod clandestin făinei de grâu sunt: fecula de cartofi, făină de alte graminee (orez, orz, porumb, ovăz, seacă etc); făina unor leguminoase (fasole, mazăre, bob, linte etc); făină de neghină, de în, substanțe minerale (ghips, cretă, var, piatră aeră etc), și săruri ca sulfat de fer.

Atară de acestea se poate găsi în comerț o făină care fără să fi fost falsificată cu alte substanțe, să fie cu toate acestea cu mult mai vătămătoare și chiar otrăvitoare. Acestea sunt făinele stricate.

Făinele stricate sau amestecate cu diferite materii se pot recunoște: prin examenul glutenului ce conține o făină; prin examinarea apei ce se scurge la preparația glutenului; prin examenul microscopic ajutat și de încercări chimice, și în sfârșit prin determinațiunea cenușei ce se obține la arderea făinei.

(va urma)

C. Dimitrescu.

Conferința asupra grânelor de cultivat a d-lui Henry L. Vilmorin.

(Urmare).

Compozițiunea chimică a recoltei grâului s'a studiat de mai multe ori, dar nici o dată așa de complet ca de d-l H. Jaulie, a cărui căutări și experiențe vor rămânea ca unul din cele mai frumoase monumente a progresului chimiei agricole în secolul nostru.

Pentru a se produce o recoltă de 40 hectolitre, sau aproape 32 chintale de bóbe la hectar, trebuie ca pământul să dea plantei, în cifre rotunde:

92 kilogr. Azot, 37 kilogr. Acid fosforic, 25 kilogr. Calce, 12 kilogr. Magnesie, 116 kilogr. Potasă.

Mai întâi trebuie să 'ți dai socotela de ce posedă pământul și de ce 'i lipsește.

* * *

Rugina e una din bóbele cele mai grave a grâului. Dacă e multă, ea poate, în cele 4 sau 5 săptămâni ce precedă maturațiunea bobului, reduce la nimic recolta care da cele mai frumoase speranțe.

Din fericire se întâmplă rare ori ca această bolă să presinte o asemenea gravitate.....

Diferitele varietăți de grâu sunt foarte inegal atacate de rugină. Cele ce suferă mai mult sunt acelea care se transportă din un climat cald și uscat în altul mai umed.

Carbunele, care distruge și transformă în praf negru spicele de grâu încă închise în tulpină, e d'asemenea uă ciupercă microscopică.

Mălura, care e consecința invaziunii grâului de uă altă ciupercă, nu distruge spicul ca carbunele, dar diformesă bobul, pe care 'l face aproape rotund, ușor și plin; în loc de făină dă un praf negru cu miros urit. Tóte grânele, fără deosebire, pot a fi atinse de málura, dar se poate preveni. Sporii sau semințele ciupercii de málura, se lipsesc de bob în'ainte d'a se semăna și se distrug cu siguranță dacă să vârnește bine sămênța.

Să ne închipuim că grâul, cărui 'i urmăm aci vegetațiunea, a trecut bine prin toate fazele, că a scăpat de toate bóbele și că 'și a copt bine bobul său. Să vedem acum ce e acest bob și care 'i sunt părțile din care se compune. În or-ce plantă, partea trebuincioasă mai ales trebuie să atragă băgarea de sēmă. La grâu e, din punctul de vedere practic și botanic, bobul care trebuie a fi privit ca caracteristicul diferitelor rase.

Studiului grăuntelui de grâu a fost făcut de d-l A. Girard, în un chip foarte complet.

Bobul de grâu se compune din două părți foarte deosebite.

Pericarpul e format prin îngroșarea peretilor ovulului sau oului vegetal. Se distinge

3 membrane superpuse și lipite împreună; acestea rămân unite când se macină grâul, nu numai împreună între ele, dar cu acoperămintele bobului propriu dis. Acesta se compune din albumenul feculent care, sfărâmat, dă făina și de germeul care trebuie să reproducă o plantă de grâu dacă bobul sa semănat în loc d'a se măcina. Aceste două părți esențiale a le bobului, albumenul și germeul, sunt acoperite de o întreită membrană care, cum spusei, rămâne unită sub acțiunea lucrării măcinatului cu tegumentele exterioare, formând pericarpul și constituind cu dănsese ceea ce se numește *tărîțele*.

În una din aceste acoperăminte, numită *testa*, residă materia colorantă a cărei prezență sau absență face ca grâul să aibă bobul roșu sau alb.

În termen de mijloc se găsește la 100 părți de grâu :

84⁰/₀ albumen
14¹/₂ tărîțe
1¹/₂ germen

Dar această proporțiune nu e cu totul constantă, și grâul, cum și poate fie cine închipui, are cu atât mai multă valoare pe cât dă relativ mai multă făină și mai puține tărîțe.

În bobul propriu dis, amidonul, care formează masa albumenului, e pus în o substanță azotată numită gluten, care coprinde aproape totă totalitatea materiilor proteice coprinse în grâu. Această substanță e care dă cocei cohesiunea și pânei elasticitatea și o mare parte din valoarea sa alimentară. Proporțiunea mai mult sau mai puțin mare de gluten ce coprinde grâul e încă unul din elementele valorii sale industriale.

Mai ales în straturele celulelor mai exterioare se găsește glutenul în proporțiuni mai mari relativ la amidon. D'aci urmăz că grânele cu bobul lung și subțire coprind mai mult gluten ca cele cu bobul rotund și scurt.

Predominanța glutenului caracterisă grânele cu bobul tare, a căror făină e căutată pentru paste. Grânele cu bobul môle dă o cocă scurtă care reține la coccere puțină apă.

(Va urma).

Sătucenul.

CALUL ARABESC.

Calul Arab e renumit pentru voinicia și frumusețea sa.

La prima vedere un necunoscător l'ar lua, de sigur, drept un cal obicinuit, môle și departe d'a însuși acele calități proverbiale a le calului Arab; și încă și mai puțin d'a semăna cu cadrele fantezii obicinuite, reprezentând această varietate a rasei Asiatice de cai.

Ca mai tot d'a-una aspectul înșală!

Punei șaua calului Arab, ș'atunci vei vedea ce poate. Mișcările sale armonioase, energia și puterea sa nu se poate judeca de cât încăleându-l, expunându-l la privațiuni și la drumuri grele. El duce în spinare cu mai multă înlesnire greutatea de 159 kilograme de cât or ce cal de răsboiu. Calul cuirasierilor Francezi duce 133 kilograme și n'alergă 30 leghe pe di cum poate alerga Calul arab.

Acest frumos animal e vestit pentru blândetea, inteligența și fidelitatea sa. În resbel nu i e frică de detunăturile tunurilor.

Mai tot-d'auna caii Arabi sunt suri sau cenușii deschiși. Formele lor sunt cele mai artistice.

Ochii sunt mari, deschiși, cu privirea dulce dar vioe și sigură.

Prin felul creșterii Calului Arab, se asigură blândetea, puterea d'a suferi fόμεa și mai ales setea.

Calul Arab, însușește calitățile celui mai desăvârșit cal de resbel.

C.

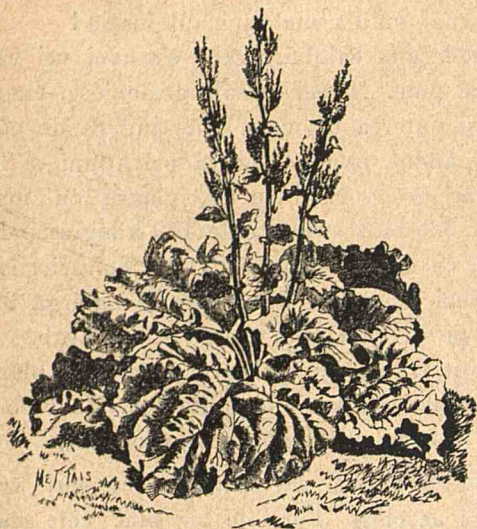
Pompa fulantă sau aspirantă

„Gazeta Săténului“ a vorbit, în diferite rânduri despre cele mai noi și bune pompe de diferite genuri. Astă-dată voiu spune două cuvinte asupra Pompei fulante sau aspirante.

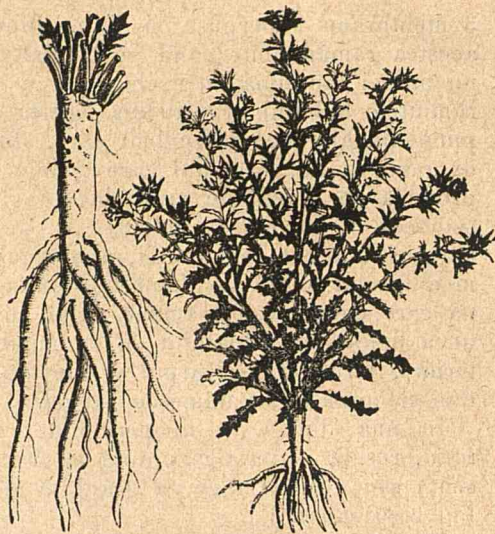
Această pompă — înfăcișată de una din gravurele din acest număr — e prevădută cu un rezervoriu de aer care permite d'a se întrebuița fie ca Pompă aspirantă simplă, fie ca fulantă.

Când se utilizază Pompa aspirantă (sorbitore) simplă, orificiul superior al scurgerei e închis prin un fel de șurup și — în acest cas, trebuie a se deșurupa șurupul capacului Pompei.

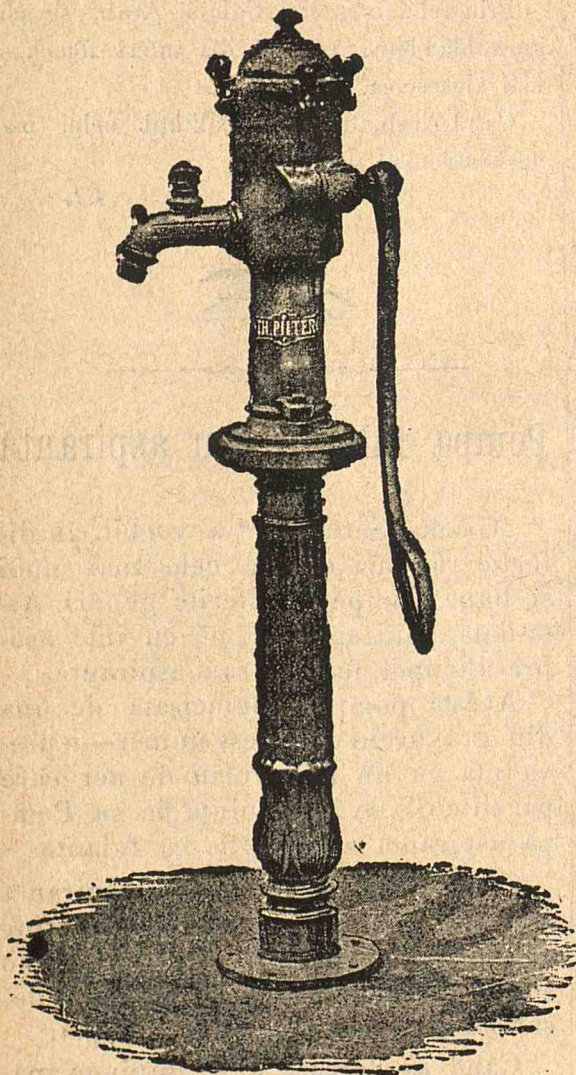
Când se dorește a se împinge apa, fie pentru a se urca apa la înălțimi, fie pentru a se uda, șurupul capacu-

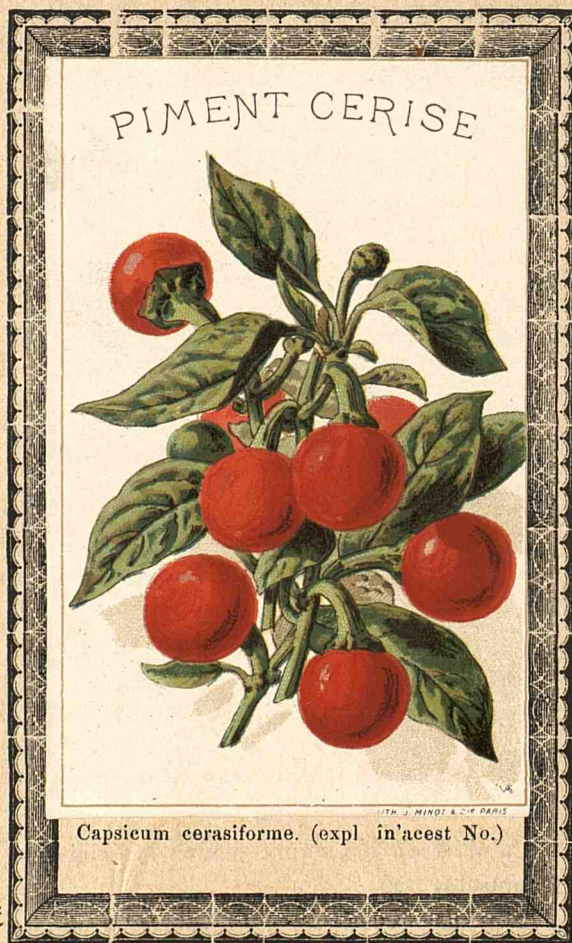
Reventul comestibil de Rusia. (expl. în'acest No.)

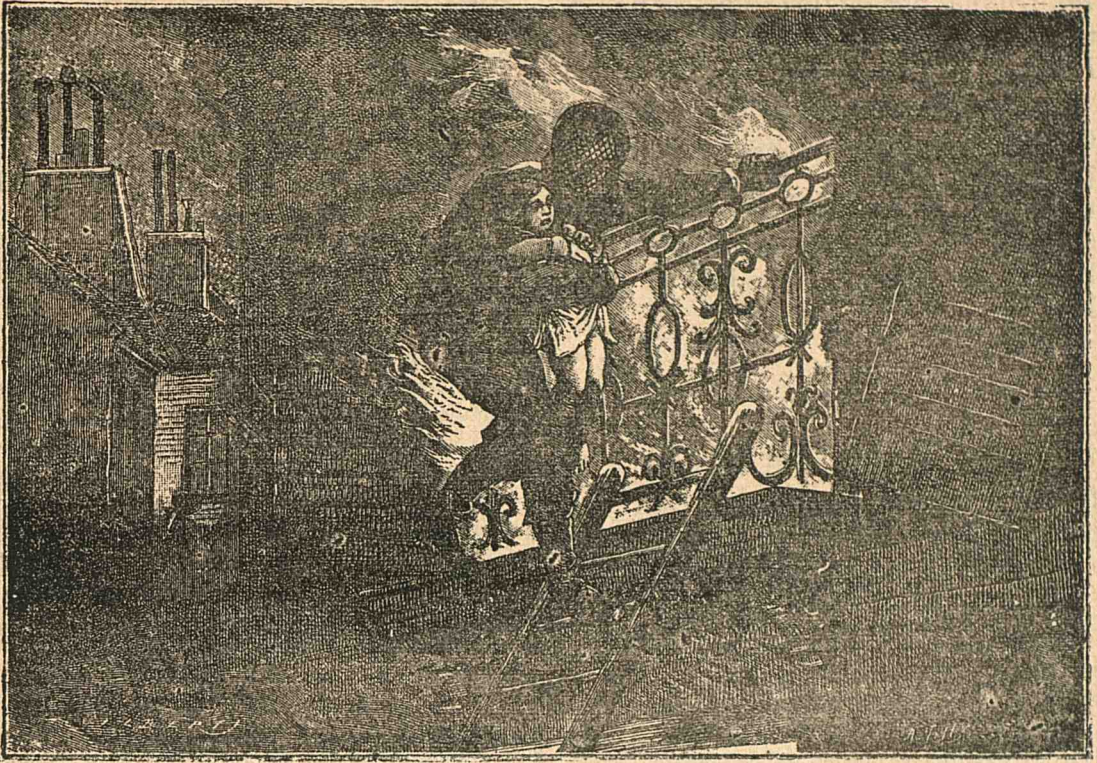
Seoliul de Spania. (Expl. în'acest număr).

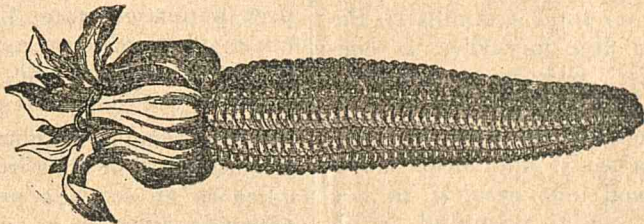
Pompa împingătoare și sorbitoare. (expl. în'acest număr).

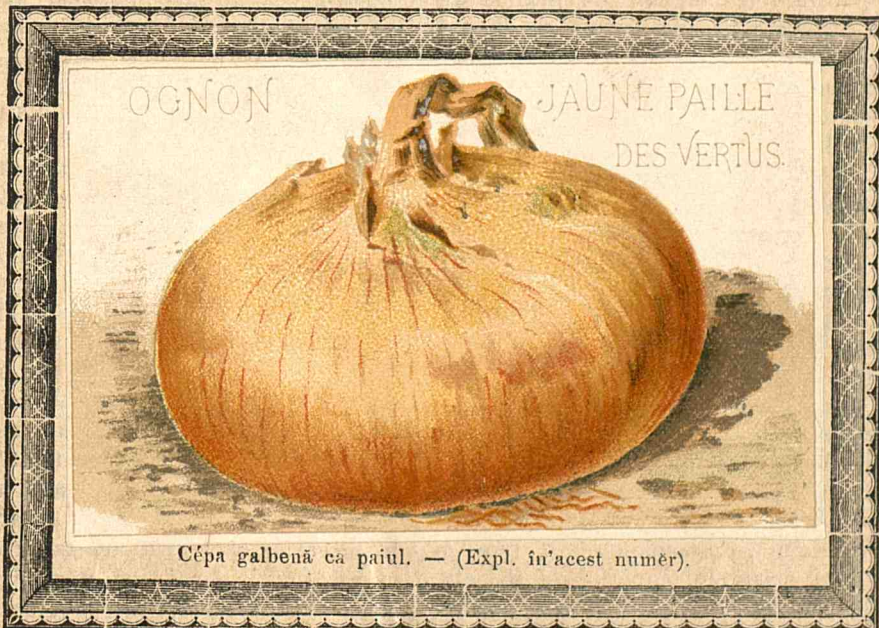
Capsicum cerasiforme. (expl. în'acest No.)

Pompier echipat cu îmbrăcăminte incombustibilă scăpând un copil din mijlocul flăcărilor. (Expl. în'acest No.)

Model de știulete de porumb cinquantin pentru sēmēnță. (ex. în'acest No.)

Cépa galbenă ca paiul. — (Expl. în'acest număr).

lui trebuie pus la loc, cu scopul d'a transforma tótă partea superiőră a Pompei în cameră de aer.

Se construiesc asemenea pompe cu diametrul pistonului de 63 milimetre pentru un debit de 20 litruri pe minut; de 82 milimetre pentru 45 litruri și de 100 milimetre pentru 60 litruri pe minut, costând de la 55 lei la 115.

Th. Pilter.

MEDICUL PRACTIC

pentru locuitorii din orașe și din sate, elaborat după teoriile celor mai eminenți Doctori.

Curățenia casei, prelungește viața la om, și alungă bôlele din familie. A ține casa curată nu numai că e sănătos, dar încă e o podobă și o deosebită onóre pentru nēmum întreg. Femeia vrednică și cu minte trebuie să caute a ține casa în cea mai mare ordine și curățenie, căci această e una din virtuțile cele mai mari ce trebuie s'aibă, de voește a fi iubită și stimată de soțul și familia ei. Femeia e chemată din firea lucrurilor a conduce gospodăria casei, și în mâna ei stă fericirea sau nenorocirea acelei case. Mumele care au fete, trebuie să le deprindă de mici, în loc de ale învăța să 'și suliminede obrazul, să suliminede mai întei casa, și în loc de a se deprinde a învăța evantaliul în diferite forme, să se deprindă a învăța mătura, și a scutura tôte colțurile de praf și diferite alte necurătenii care strică aerul din casă.

Casa trebuie măturată și scuturată în tôte ȳilele, precum mobilele, hainele, încălțămintele și diferitele lucruri ce se află în casă trebuie să se șterse de praf și de noroi, precum oglindele și gémurele de la ferestre ținute în cea mai mare îngrijire. Asemenea plapoma, pernele, velințele, saltéua și tot așternutul trebuie puse dimineața la aer să se svânture, și ținute tót-d'auna în cea mai mare curățenie. În fine acei cari voesc a depărta bôlele, trebuie să caute a nu ține în casă vasele murdare, gunoiul, praful și tot ce li se pare necurat. Mai cu sémă unde sunt copii mici, trebuie căutat a avea mereu aer curat în casă, și când se tac măricei a 'i deprinde și a nu 'i obicinui a infecta aerul în casă. — Acei cari obicinuesc a ține în casă colivii cu păsările, câni, pisici sau alte animale, trebuie să caute a le ține în curățenie și a depărta de pe corpul lor insectele,

și mai cu sémă vara trebuie să fie și cu mai mare îngrijire. Muștele, puricii și păduchii de lemn se prăsesc numai acolo unde e murdărie, și se pot depărta ușor când se ține totul în curățenie. Acei cari sunt siliți a găti în odaia care locuiesc, trebuie cu atât mai mult s'aibă grijă a pre'noi aerul dimineața și s'era. Este un obicei urât de a avea ferestrele bătute cu cue, sau lipite cu hârtie după cum adesea se vede prin mahalalele orașelor și prin casele sătesci. În casa în care s'au aflat mai multe persoane, și s'a fumat, trebuie a deschide ferestra și ușa spre a pătrunde aer curat. În ateliere, în cafenele, birturi și alte localuri unde se găsesc adunări mai mulți la un loc, trebuie a se ține uă aripă a ferestrei deschisă ȳi și nôte neîntrerupt. Asemenea în scoli trebuie observat a improspăta mereu aerul prin deschiderea ferestrelor și a ușelor când s'a terminat lecțiunea. Bordeiele și casele prea jos în care nu se pôte lăsa ferestrele deschise din cauza trecătorilor spre a nu se lovi, sau chiar din cauza făcătorilor de rele, trebuie să 'și facă cel puțin uă ventilație mică la un colț al ferestrei.

Cărciumele din orașe și din sate, precum chiar birturile și cafenile din provincie, sunt nișee locașuri infecte, care pestiléză aerul, din cauză că patronii acestor localuri pun prea puțină greutate în curățenie, ceea-ce numai nișee pedepse aspre de li s'ar aplica în sensul care prescrie legea poliției sanitare, sigur că s'ar deprinde ușor la curățenie.

Aerul sănătos e numai acela care e uscat și curat fără vr'un miros, sau vr'o culóre, adică să nu se vadă prin rațele sórelui care pătrunde dimineața în casă, acel vârtej de praf și de alte corpuri necurate.

De aceea fie-care persoană raționabilă și bine crescută trebuie s'aibă grijă a se șterge pe picioare de noroiu și de praf înainte d'a intra în casă, căci numai ast-fel se pôte păstra curățenia și a avea tot-d'a-una aer sănătos.

De asemenea trebuie căutat să nu conție aerul evaporațiunile unei mlăștini, unei ape stătute, sau alte materii necurate. Aerul neschimbat sau limitat e tot-d'auna stricat și vătămător. Aerul se strică îndată acolo unde s'află mai multe persoane la un loc, și unde nu există ventilație. Aerul se mai strică acolo unde se arde luminări de seu, de cereșină sau parafină care se obicinuesc a se aprinde pe la biserici din sate mai mult. Aceste luminări sunt tare vătămătoare sănătăței și enoriașii bisercii ar face un mai mare act de pietate, dacă nu le ar aduce de loc la biserică, căci prin această profană mai mult sfântul local, și derapănă sănătatea celor l'alți vizitatori ai biserică. Fabricanții de luminări s'au îmbogățit de când au întro-

duș aceste materii necurate în locul cerei de aibine, și ceea ce e mai caracteristic, că pe de o parte legea prohibește fabricațiunea luminărilor din aceste materii, iar pe de alta comunele le protejează percepând axid din luminări de cereșină și parafină.

Aerul din casă se strică când se arde prea multe lămpi de petroliu nerafinat fără însă a avea grije de a ține ventilația deschisă; acolo unde ard sobe de tuciu și unde se întrebuințesă carbuni de piatră trebuie a fi cu mare băgare de seară de a ține coșul deschis, și a nu pune nici o dată capac, căci toți cari se află în casă și perd viața pe nesimțite căci s'asfixieșă. Casele care au sobe de pământ sau de portelan sunt mai sănătoșe ca cele de fer. Sobele care ard lemne în loc de carbuni de piatră, trebuiesc adesea curățate spre a nu se aprinde coșul, căci lemnele produc un funingene cleios care lesne s'aprinde, pe când carbunii de piatră formedă numai praf.

În fine în odaiele de dormit trebuie a fi cu mare băgare de seară ca aerul să fie uscat, și curat; pereții nu trebuie să fie de loc umeși, căci atunci e foarte nesănătoș de dormit, asemenea nu e bine a se ține flori în odaia de dormit sau alte vegetale care au un miros pronunțat.

Cine voeșce dar să și păstreze sănătatea trebuie să aibă un culcuș curat, uscat și căldicel, a face dimineața și seara dese preumblări în aer curat, în grădină, pădure sau câmpie unde creșce iarba sau alte verdețuri.

Ca să se convingă cine va dacă aerul din odaie e curat, să intre, îndată cum s'a întors de la plimbare, și va simți îndată dacă e sau nu vr'un miros în casă. Cu cât odaia e mai mare, cu atât e mai sănătoș de ședut într'ansa.

Multe persoane sunt încă, care nu știu cât de vătămător e pentru sănătatea lor aerul stricat în odaie, altmintrelea sigur că nu l'ar strică cu dinadinsul cum fac acei fumători de tutun ce aprind țigările sau lulele una după alta fără d'a înceta.

Un amic al poporului.

Câte-va feluri de legume puțin răspândite în România.

Capsicum cerasiforme sau Ardeiu-cireșă, înfăcișat de una din gravurele culorate din'acest număr, e un ardeiu foarte iute și a cărui formă se-mănă cu a unei cireșe. Se coce târziu și cu cât fructul e mai mic cu atât e mai iute.

Merită a se cultiva nu numai pentru că e și împodobitor, dar pare a fi

și cel mai ardeiat dintre toate ardeurile mici.

* * *

Cépa galbenă ca paiul. „Des Vertus.“ Varietate foarte bună de introdus pentru rodnicia și timpurietatea ei. Se-mănă mult cu cépa noastră galbenă, e însă mai foișă și mai rodnică.

Se păstrésă tot așa de bine ca cépa Galbenă obicinuită

În privința culturai cepei s'a făcut în'acéstă revistă studii destul de amănunțite.

* * *

Scolimul de Spania (*Scolymus hispanicus*). Dupe înfăcișarea foilor sale țepoșe se-mănă cu Scaiul; creșce în stare sêlbatică prin Spania și în unele părți de miază-zi a le Franciei, servind la alimentațiunea locuitorilor sêrmani de prin acele părți. D-l Vilmorin încă din 1836 se ocupă cu îmbunătățirea acestei plante și rezultatele căpătate par a fi escelente.

Astăzi se se-mănă și se cultivă acest Scaiu îmbunătățit de Spania, întocmai ca Scorsonera. Primăvara se se-mănă și toamna se recoltésă rădăcinile care sunt cărnôșe, albe și pot a creșce până la 30 centimetre lungime.

Aceste rădăcini au devenit prin cultură fragede și constituiesc uă legumă plăcută mai ales când sunt tinere.

Una din gravurele din'acest număr înfăcișésă rădăcinile cărnôșe a aceste plante și tulpinele rămuroșe, care pot creșce până la 80 centimetre de lungi

* * *

Reventul. — Acéstă plantă e cunoscută la noi mai mult ca plantă medicinală și proprietățile „purgative“ a rădăcinilor ei sunt cunoscute de toți. Chiar numele de *Rheum* [curgător] a ratat acest lucru.

Cu toate acestea aceste plante care în unele țări, creșce sêlbatece, coprin specii potagere foarte mult căutate, mai ales în Olanda, Inglitera și Rusia.

Reventul e una din cele mai pr

cióse tonice și purgative mai cu sémă pentru copii în cas că n'au mare căldură.

Reventul e uă plantă industrială, fôrte bună pentru văpsirea pieilor în galben, cu zéma rădăcinelor lor fier-te cu alun, d'asemenea pentru văpsitul rachiurilor, pentru extragerea acidului malic și.....pentru fabricarea celor mai bine imitate vinuri de Șampanie.

Reventul s'ar putea cultiva cu succes și în România scutinduse ast-fel d'a se aduce din alte părți, fie pentru trebuințele medicinale, veterinare și ale economiei industriale.

Ca plantă potageră Reventul e un aliment fôrte sănătos, întăritor și delicat. În acest cas se întrebuințesă petiolele sau tinerele foi. Francesii, Inglezii, Svedezii etc. precum și Muscalii, mai ales cazacii de la Don, mănâncă foile și coșile foilor fie tocate ca spanacul, făcând chiar dulcețuri și siropuri din zéma lor răcoritoare, feritoare de scorbut și ținătoare de sete.

Una din gravurele din acest număr înfăcișeză Reventul hibrid (Rheum hybridum) cu foile sale mari și ondu-late. Se pôte introduce și la noi, semănându-se și răsădindu-se în pământ mărănișos de vacă. Rădăcinele pot resista lăsându-se iarna afară, în cas că nu s'a ostenit prea mult planta adică nu s'a lăsat d'a înflori. Pentru a face ca petiolele (adică părțile cele mai bune de mâncat) să devie mai frage-de și mai lungi, se pune pe d'asupra plantei mici buriașe (ca cele de ciment) desfăcute de funduri, pentru ca foile căutând lumină să se lungescă în sus.

D.

Petrecheri in familie.

(Urmare).

HAINA INCOMBUSTIBILE.

„Gazeta Săténului” a dat unele mijlócce d'a ace ca stofele, hârtiele etc., să nu ia foc, precum și compozițiile care fac ca pielea o-nului să devie insensibilă la foc.

Or-cine și pôte închipui cât de necesare pot fi asemenea preparațiuni, și mai ales pentru înbrăcăminte pompierei, a căror datorie e d'a combate incendiile și d'a scăpa din mijlocul flăcărilor ființe și obiecte.

Aceste înbrăcăminte pot fi de diferite moduri. Ast fel dacă pompierii ar avea, deosebit de casca de alamă care să le păzescă capul de căderea grindelor etc., măști, mânuși și înbrăcăminte de zale metalice căptușite cu postav gros imbibat în alun, ar putea — precum arată una din gravurele din acest număr — scăpa mai adesea ori copii uitați prin case etc.

În Paris s'a experimentat, pentru pompieri, anumite înbrăcăminte pe d'asupra de burete. Se stropiau pompierii cu tulumba și ei pătrundeu printre flăcări fără d'a se frige.

Incombustibilitatea pânzelor de tot felul, lemnelor și a hârtielor, se pôte obține prin înmuierea lor în soluțiuni apóse de fosfat și amoniac, sau și mai bine în următórea compozițiune :

8	părți	Sulfat de amoniac
2	»	Carbonat de amoniac
3	»	Acid boric
1	»	Borax pur
2	»	Scrobélă
100	»	Apă.

Mai tóte decorurile tétrelor din Paris sunt muiate în ast-fel de compoziție.

MIJLOCUL D'A TOPI IN MÂNĂ UĂ MONEDĂ.

Topești, în un vas óre-care, 2 părți bismut și adaugi, uă parte de mercuriu, sau topești 1 parte de plumb 1 de cositor și uă parte mercuriu.

Ții la îndemână uă bucățică de asemenea amalgam și ceri cuiva uă piesă de 5 lei, anunțând că o vei topi prin căldura mânei.

În loc d'a pune în mână moneda imprumutată pui bucățica de amalgam; srângi mâna și amalgamul se topește prin acéstă mică căldură a mânei, curgând în farfuria ce o ții înainte.

MIJLOCUL D'A STINGE CU O FIGURINĂ LUMÂNAREA ȘI A O APRINDE CU ALTĂ FIGURINĂ.

Iei de pildă două statuete, de cele ce vând italieni pe ulițe, reprezentând 2 chipuri diferite.

Între buzele celei dintâi — reprezentând d. e. chipul revisorului scolar al jud. R. Sarat — pui puțină iarbă de pușcă; iar între acelei d'a doua figurină uă bucățică de fosfor un-să cu untdelemn.

Apropii gura chipului revisorului scolar „neîubitor de lumină,” de tă lnmânare aprinsă. Lumina se stinge imediat prin deflagrațiunea pulberei.

Dacă, însă, pe câtă vreme mucle lumânărei mai e roșu, apropii cea altă figurină, fosforul va arde aprindând lumânarea și . . . lumina va fi!

(va urma)

Cricid.

VASELE SUB-MARINE

România a devenit, în urma ultimului războiu, și o națiune a căror frontieri se întind până la Mare. E trebuincios, dar, ca să fim — cel puțin — în corent cu schimbările aduse sistemului de apărare al litoralurilor și al atacurilor, pe mare, a cuirasatelor, precum și a apărărilor de ziduri de pe malurile mării.

Torpila, acest grozav destrugător al celor mai scumpe și puternice cuirasate, a jucat și va juca cel mai important rol în luptele navale.

Tôte națiunile, ađi, se ocupă pentru a găsi un mijloc mai sigur pentru a utiliza torpila, de cum se practica pân'acum.

S'au construit diferite vase sub-marine care, mergând sub apă, să nu fie vădute de către echipagiul cuirasatelor și care să arunce torpile mai cu siguranță, „supra vasului de atacat și în același timp vasul sub-marin să pótă scăpa însu-și de destrugere în momentul exploziunii.

D-l Nordenfeld s'a ocupat mult cu crearea a asemenea vase sub-marine. Un inginer din Paris, d-l Goubet, pare a fi ajuns a construi cele mai bune asemenea vase pentru atacul escadrelor inimice din mare și pentru apărarea litoralelor. Guvernul Rusesc, dupe resbelul din urmă, adoptă vasele sub-marine a inginerului Parisian.

Vasele D-lui Goubet au priimit în acești din urmă ani schimbări radicale. Cel din urmă tip a aparatului d-lui Goubet l'a înfăcișat — în tăetură generală — una din gravurele din numărul nostru precedent.

Noul său vas se mișcă prin un motor electric; e mai stabil ca vasul sub-marin Nordenfeld. Torpilele sunt așezate în partea din dărăt a vasului și se pot mânui din'ăuntrul vasului. Vasul se mișcă cu înlesnire și echipagiul său e asigurat pe cât se pôte. Reservoriile cu aer comprimat asigură pentru mai mult timp alimentațiunea de aer necesară celor 2 ómeni din interiorul vasului.

C.

Căntece țărănești.

(Culese din susul Moldovei).

Frunză verde stuf din baltă
N'am nici mamă, n'am nici tată
Pari că's făcut din piatră.
N'am nici frate, nici surori
Par'că's eșit dintre flori!

Nici prieteni, nici vecini
Vai! că's tot între străini!

Jelui-m'aș și n'am cui,
Jelui-m'aș codrului!
Da codrul cu frunza désă
De jalea mea lui nu'i pasă.

Codrul are frunză verde
Și de jalea mea nu crede.
Jelui-m'aș la vecini,
Ce mi's buni, că mi's streini!
Ce mi'i drag în lume, frate,
Tot îi dus, tot îi departe.

* * *

Frunză verde
Cine-o crede,
Că inimióra îmi plinge
Cu lacrimi de singe.
Că s'a dus
Și s'a tot dus
Puicuța mea tot în sus,
Și n'apoi nu s'a întors.
Bate dómne un crivăț mare
Să mi-o întórcă din cale,
Lacrămile să le perd
S'o tot pup și s'o dismerd.

N. A. Bogdan.

DIN ȚARĂ

Privind starea de lucruri de ați nu poți de cât, plin de îngrijire, să te întrebi: Unde sunt libertățile?

Și în'adevăr că nu poți de cât a rămânea umit de trista priveleşce ce ai înainte.

— Cetățenii din București reușesc, după multe sacrificii, să închirieze uă sală în care să pōtă ține întruniri publice. Prefectura poliției, prin o ordonanță lipită pe zidurile Capitalei, amenință cu *recluziunea*, cu închisōrea, pe cetățenii cari vor participa la întruniri publice.

Nemuritorul nostru C. A. Rosetti luptă până la mōrte pentru libertatea întrunirilor. Vechii săi tovarăși de luptă, ați, când el nu mai e printre noi, sfărănă ceea-ce numai după multe trude și lupte se putu clădi!

Va să dică în loc d'a merge înainte dăm îndărăt. »Colectivismul« nu numai că a îndepărtat pe adevărații liberali, dar a înlăturat și principiile liberale de guvernământ, stricând și destrăbălând totul.

Aerul e prea viciat, or-ce om cinstit nu 'l mai pōte respira! Colectivitatea 'și a trăit traiul. Guvernul acesta nu mai duce. Acēstă cădere sigură, repede, uă simte fie-cine. Facă cerul în interesul libertăței, onestităței, și propășirei acestei țări, ca agonia colectivităței să nu țină mult!

— D-l George Panu, Directorul *Luptei*, care părăsise țara în urma unei condamnări de doi ani închisōre și 5000 lei amendă, pentru că ar fi atacat atitudinea M. S. Regele, în urma alegerei sale de deputat al colegiului al duoilea de Iași, găsi cu caie a vesti intrarea sa în țară și a păși granița.

El fu arestat — fără a se cere autorizarea camerei.

Acēsta constitue un act de les-suveranitate națională! Alegerea d-lui Panu a fost validată de Cameră. M. S. Regele 'l va grația, de sigur, ȃilele acestea.

Ați Craiovenii au ținut o inpozantă întrunire în care s'a protestat contra arestărei d-lui G. Panu. Craiovenii au aderat cu mare entusiasm la linia de conduită inaugurată de ȃiarele *Românul* și *Lupta*.

Deosebit de d-nii Colonel și General Maican, se ȃice că se va da judecăței și fostul Ministru de resbel, d-l A. Angelescu. *Epoca* spune că »d-l General Berendei a făcut un raport ministerului de resboiu cerând darea în judecată a generalului Al. Angelescu, în-contra cărui există numeroșe probe de culpabilitate în atacarea Maican.«

Secretul votului se violēză nu numai la a-legeri, dar și în cameră când l votēză al-șii și numiții reprezentanți ai națiunei:

„Bilele albe sunt făcute de os, cele negre de lemn, iar cele două urne sunt făcute din două feluri de lemn, așa că una, cea cu voturile valabile, resină când aruncă bila albă de os în ea, iar cea-altă nu, bila neșră fiind de lemn nu dă s. netul celor albe.

Prietenul nostru, d-l Vintilă C. A. Rosetti semnă, în No. de deunăși al jurnalului ce dirige, un articol manifest care produse cel mai bun efect.

Directorul »Românului« se adresēză către amici și 'i conșură să se pue cât de curēnd în legătură —strângândușe rēndurile— spre a putea începe mai activ acțiunea cei cari au mai rămas credincioși vechiului drapel al partidei democratice al cărui conducător era C. A. Rosetti.

D-l Vintilă C. A. Rosetti adaogă:

„.....nimeni nu mai pōte avea nă'ejde că vr'o înțelegere se va mai putea stabili cu cei cari tolerēză sau inspiră despoticele, criminalele ordonanțe a le polițaiului de București.... Să ne strângem în giurul *Românului* lui C. A. Rosetti pentru a face ca să reinvie vechiul drapel...«

Noi ceștia de la »Gazeta Sățenului« cari ne am retras, *din momentul retragerii neuitatului nostru C. A. Rosetti*, de lângă cei ce »omor partidul liberal-democratic«, fireșce că suntem cu totul de părerea D lui Vintilă C. A. Rosetti, care ȃice:

»A prelungi toleranța când ni se răpeșce și libertatea întrunirilor, a mai așcepta vre uă îndreptare de la cei cari au împins spre mōrmēt pe C. A. Rosetti, ar fi uă crimă.«

Mōștele vechiului nostru drapel al libertăței și moralităței, trebuie incredințate noilor generațiuni, pentru ca cu dāșele în mână să lupte la rēndul lor, pentru reinvierea sfântului drapel, pentru a opri ca el să fie sfășiat chiar de cei cari prin el au fost dobândit stima și încrederea națiunei!

Din cauza viscolilor, circulațiunea pe căile ferate a fost și este încă, prin unele părți, întreruptă.

Camera deputaților 'și a început lucrările sale în un chip incorect, invalidând pe unii din deputații opoziționiști.

X.

DIN LOCALITATE

Timpul a fost fōrte variat luna acēsta.

La 5, 6 și 7 a fost cald și a plouat mult. Din acēstă causă zăpada, ce acōperea câmpurile se topise, mai ales pe dēluri.

Multe holde cu semănături de toamnă rămăsesse descoperite.

Apa curgea pe gârle, pârae, drumuri și pe câmpii în un ast fel de mod în cât circulația fu întreruptă, unele șosele s'au stricat și s'au despetrit; multe poduri, și podețe și diguri sfărâmate.

În fine uă viitură nepomenită de multă vreme de apă, în cât lumea începuse a se îngriji de asemenea inundări.

Timpul însă se schimbă și pe cât fusese de cald p'atât gerul fu de mare. Incepu a ninge și viscolii, și chiar ađi continuă.

Astăđi câmpiele sunt, din noa, acoperite cu mantia protectore de zăpadă. Numai, de nu s'ar desgheta prea repede și în'acest cas sunt mari temeri de inundări.

În general vitele sătenilor, din județul nostru, nu prezentă uă prea bună înfăcișare. Sunt foarte slabe. Acésta din cauza puținei și próstei calități a nutrețurilor.

Paele și fânurile sunt mult căutate. Paele de 2 ani — ca mai erbóse — sunt plătite mai bine fiind mai căutate.

Sătenii se împrumută continuu la Creditul Agricol.

Am priimit al V-lea Bilanț al Creditului agricol de R. Sarat, pe anul 1887.

Din o repede ochire asupra vedem că: cu o rotațiune a fondurilor de 2,986,850 34 b. din cursul anului expirat, dividendă acționarilor e de 7,901 lei 50b., adică 7 la^o/₁₀₀.

În cursul anului 1887 s'a înregistrat 13,866 împrumuturi pe amanet.

Împrumuturile sunt tăcute în toate comunele din județul R. Sarat.

În următoarele comune Creditul agricol are mai mulți bani împrumutați:

Boldu, Bogza, Gradișcea de sus, Grebănul, Gologanu, Măicăneșcii, Mărtineșcii, Nicolesci, Obileșci, Plagineșci, Rîmniceii, Socariciu, Știubeiu și Costienii de jos, Jârlăul, Hânguleșcii, Căineni, Ciorășci și Sgârșcii.

În cele alte comuni numărul și suma împrumutată e variabilă.

Iar în următoarele comuni creditul agricol are un mai puțin număr de împrumutați:

Blidarele, Broștenii, Cămpinénca, Délulung și Slobozia-Galbenu.

Am priimit d'asemenea și Bilanțul Societății „Unirea Cooperativă” din R. Sarat.

Acésta societate are un capital foarte restrâns, 114,000 lei vărsați. E, însă, bine condusă; ast-fel că pe anul 1887, acționarii ei au priimit un dividend de 10, 02°/₁₀₀.

Astă nópte au ars cu desăvêșire grajdurile d-nei Munténu din'acest oraș.

Din norocire, focul nu s'a întins mai departe deși scânteile ce eșeau din fânul din poduri erau duse de vânt la uă mare depărtare.

X.

Toți cetitorii noștri găsesc în'acest număr și uă planșă colorată având lipită mențiunea. Tablourile-culoritate ce vom da în viitoarele numere — fiindune trase deosebit la Paris — vor fi toate uniforme cu mențiunea în româneșce tipărită direct pe tablou.

ULTIME ȘCIRI

CADEREA MINISTERULUI

În fine, pare că națiunea începe a respira.

Ministerul jafului, destrăbălărei, terorismului și al uciderii liberalismului și caracterelor, a cădút!

Cuțitul colectivist se infipsea prea adânc în națiune pentru ca să nu fi avut tot dreptul d'a spune că Ministerul colectivist va cădea inevitabil. Acésta cădere „Gazeta Sătenului” a vestit'o încă de mult. Acum uă lună noi și precisam când se va sfârși agonia colectivității căci iată ce scriam în'acest loc:

».....Din informațiunile particulare ce avem reese că M. S. Regele e desgustat de starea lucrurilor de ađi, doreșce a schimba Ministerul. Ceea-ce e, însă, sigur, e că îndată după alegere, Ministerul va fi schimbat...«

Depeșele particulare ce priimim, în ultimele momente, afirmă căderea Ministerului.

Eri la 21 Febr. în timpul când mii de cetățeni aclamau opozițiunea la întrunirea publică pentru oprirea cărei poliția lucruse atâta, M. S. priimea dimisiunea Ministerului.

Lucrul dar e sigur, Ministerul a căzut și până ce voința națiunii va fi sigură aflată prin nișce alegeri libere și până va avea un guvern definitiv reprezentând voința țerei, cabinetul se va compune și cu câți va miniștri din opozițiune. Dacă vor rămânea în Minister și vr'unul sau doi din foștii miniștri acésta însă nu pentru mult timp.

Pân'acum pozitiv nu e de cât că d-l D. Ghica a fost însărcinat de M. S. Regele a compune ministerul. Acest minister nu e încă compus și circulă mai multe versiuni.

Ultima depeșă ce priimim ne spune:

„Combi-națiune probabilă: Dimitrie Ghica președinte Interne, Carp finance, Majorescu Instrucțiune, Berendei resbel, A Stirbey domenii, Sturdza, Fe.echide rămân.“

E, însă foarte posibil ca majoritatea Ministerului să fie de uă nuanță și mai pronunțată de opozițiune

Reporter.

MISCELLANEA

ALEGEREA PORUMBULUI PENTRU SĂMÂNȚA. Iarna continuă și, dupe toate prevederile, vom scote plugul la câmp, pentru sămănăturile de primăvară, mai târziu ca în cei alți ani.

Și cum d'o cam dată ocupațiile cultivatorului sunt mărginite, o bună întrebuintare a timpului e în alegerea seminței de porumb pentru la primăvară.

Gazeta Sătenului a arătat cât e folosit plugarul care și alege, din timp și cu băgare de seamă semințele sale, fie chiar de porumb și modul cum trebuie a se face această alegere.

Cei mai mulți plugari de prin România se plâng că nu pot ține nedegenerat porumbul portocaliu și cinquantinul și sunt, ast-fel, nevoiți a și preface sămânța tocmai când se dedase mai mult cu localitatea.

Acești agricultori dacă ar păstra următoarele reguli ar fi mai rar siliți a și preface cu totul sămânța:

1). A nu se sămăna speciile diferite alături unele de altele, de ore-ce se corcesc.

2). A alege în toți anii — cu băgare de seamă — știuleții cari s'au copți mai bine pe covrac.

3). Din'aceștia a alege numai p'aceia de o formă mai regulată, cu bobele mai de un fel. Mai roșcate și lungărețe dacă e vorba de portocaliu sau cinquantin galben.

4). A tăia cu mici toporașe ambele vârfuri a știuleților și a nu se sămăna de cât bobele aflate pe mijlocul știuletelui.

5). A se sămăna sămânța provenită din recolta precedentă și nici o dată sămânță veche.

Acestor 5 proceduri ce se practică, regulat în fie-care an, la culturile d-lui C. C. Datulescu din Slobozia Galbenă, se datoră păstrarea purității raselor, portocaliu, cinquantin galben și Duton-Korn, mai mult timp.

Una din gravurele din'acest număr înfățișează un știulete model de porumb cinquantin pentru sămânță.

PREVESTIRI PENTRU ANUL 1888. Sub raportul calendarului, anul acesta sămăna cu 1860.

Sesónele nu vor avea aceeași durată. Vara va ține 92 zile, iar toamna și iarna câte 89 zile. În Aprilie se așteaptă întorcerea cometei Enke, în August a cometei Fay și p'ote și a cometei Tempel.

UN MIJLOC PENTRU A ÎNPEDECA ACRIREA LAPTELUI, ni se spune că constă în punerea în olele cu lapte a câtor-va foi de hrean.

BIVOLII. PENTRU CE MULȚI BIVOLI SUNT BERCI? Bivolul de și cam plăpând, și môle, dar e un bun animal; dacă nu pentru a da uă bună calitate de lapte, dar pentru că acel lapte dă mult unt. Apoi Bivolul are mare putere de tracțiune și de multe ori rămâi înmărmurit de cât p'ote trage. Cu 2 Bivoli robusți strămuți, în armane, chiar uă locomobilă putere de 12 cai plină cu apă. Cu 6 Bivoli faci ogóre ast fel de adânci în cât ai crede că pământul a fost desfundat cu plugul cu abur.

Iată de ce mulți au bivoli cari, apoi, sunt și mai lesne de hrănit și — paremise — mai puțin îndobitociți ca sermanii boi.

Acum de ce au coșile scurte?

Se înțelege că se nasc și berci. Dar această scurtare se întâmplă mai adesea-ori din următoarea pricină.

Se scie că aceste dobitoce, așa de des și crud decimate de «gușter», sunt foarte plăpânde la frig; din care pricină pentru a nu le lua pieile primăvara trebuie a le ține, iarna, în bordee anumit construite.

În'această subpământină și prielnică locuință a negricioșelor bovidee, de și e destul de cald, dar instinctul le-o fi dîcînd că n'au aceeași temperatură ca a Indiilor orientale, de unde sunt de fel și se înghesuesc, când se culc, aproape unele peste altele.

Când un picior mai greu se pune pe piciorul altui asemenea animal (ce și la noi s'a introdus, de mult timp, din Africa de nord), acel picior se scutură ca cum *Bubalus vulgaris* ar dîce: Pardon, m'ai călcat și lucrul se mărginesc aici. Când însă același picior se pune pe cõda rotunziului conlocuitor, acesta se scõlă repede și.... uă fracțiune din lungai cõdă rămâne despărțită. Această berchie jenază mult acest iubitor al noróelor și strălucit înótator, de ore-ce—vara—se apără mai cu greu de mușce.

DE CE RAR VEZI ZIDARI OFTICOȘI?

Acești mánuitori ai varului, absorb direct și indirect materii calcaróse, adică elementele esențiale a constituțiunei omenesci și acestei absorbițiuni p'ote trebuie să atribuim cauza că zidarii sunt aproape scutiți de anemie, lymfatism, rachitism, bronșite, și ftisie. Ce cred asupra acestei cestiuni medicii noștri?

Un econom român.